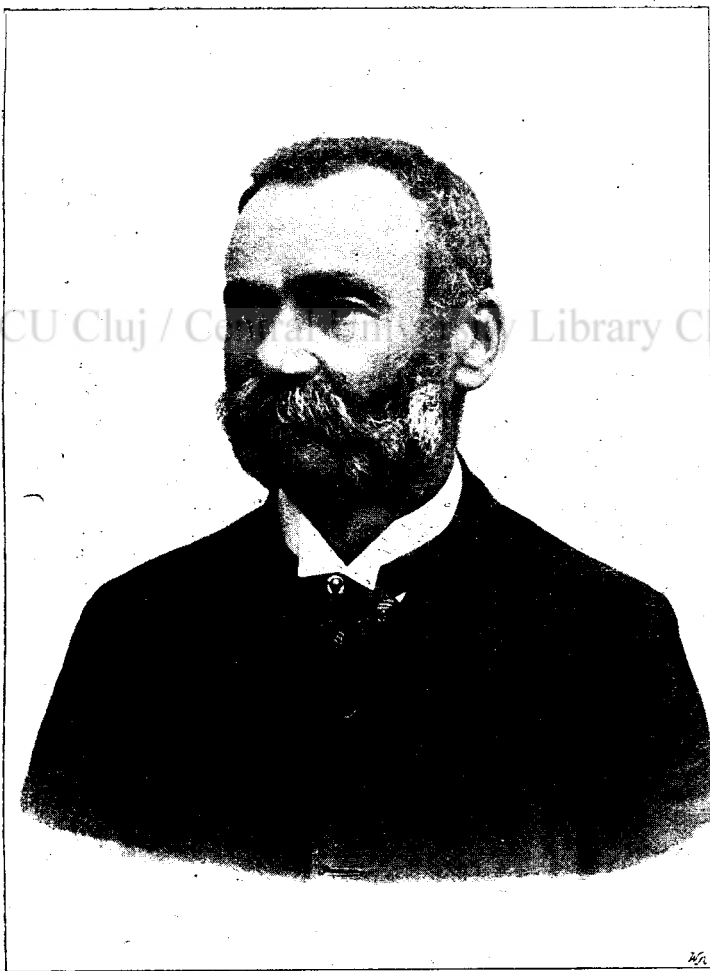

TRANSZILVÁNIA

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT

Seprősi CZÁRÁN GYULA

Emlékezés seprősi Czárán Gyulára.

Halálának 30-ik évfordulója alkalmával.

Irta: Záray Jenő.

Turista szívünk meleg dobbanásával, szemekben elfojtott könnyel, nagy patronusunk iránti mélységes és kegyeletes tisztelettel emléket szentelünk a magyar turista apostolnak és mesterünknek: *seprősi Czárán Gyulának* ...

Turista lelkünkben felújul minden drága emlék, ami *Czárán Gyulát* illeti, melyet az idő nem fog megszüntetni, amíg igaz és becsületes turista szív dobog ... Az Ő emléke magasztos, munkára serkentő, összetartásra buzdító és mindenképp felett szent, neve arany betűkkel íródott be turistaságunk történetébe. Híre eljutott a határokon túlra, mindazon országokba, hol a turista egyesületek lelkesen ünnepelték nem egyszer a nagy apostolt. Francia, belga, svéd, angol, német, norvég, osztrák és svájci turisták emlékeztek meg róla, szaklapjaik hozták Czárán cikkeit.

Czárán Gyula igazán a Bihorban volt otthon. Hiszen annak vadregényes és sok helyütt hozzáférhetetlen vidékei, melyek méltán vetelednek Európa hasonlépségű tájaival, — úgy vonzótták magukhoz, mint a Nap az égítetteket. Ez a nagy vonzás egész embert kívánt, a természet úttörőjét, amilyen egyedül csak éppen *Czárán* lehetett ...

A novemberi fagyos idők lezavarták mindenkörön őt drága birodalmából és kedves tuszkulánumban: moneasai villájában remete módjára bezárkózott és jegyzeteit dolgozta fel nagy szorgalommal. Csak a karácsonyi ünnepek közeledése szőlította őt a nyilvánosság elé, amikor a csillogó gyertyák fénye mellett osztotta ki a környék szegényei között értékes ajándékait.

Egymásután jelentek meg munkái. Elsőnek ismertette Stâna de Valét és környékét, majd részletesen vázolta „Mocopotâmiát“, a scărișoarei váltóforrást, csokorba szedte a stâna de valei népmondákat és regéket, majd megemlékezett „mocopotâmiai“ újabb feltárásairól, az aradmegyei kolindálásról és turkatáncolatásról. Vaskos kötetben kiadta Stâna de Vale környéke kalauzát, mely ma keresett, ritkapéldányú könyv. Hosszabb értekezést írt a Szamosbazárról, ismertette a rechișli víz-esést, a Szent László-köurutát, írt a révi cseppkőbarlangról, — melyet ő tárt fel elsőnek és nevét ezzel tette országosan ismertté. Megemlékezett Leviatanopolisról, Turdai és Turenii hasadékról. Eme munkái 1899-től 1906-ig jelentek meg.

A tavasz első hírnöke: a kikeleti hóvirág alig dugta ki első szirmát, mikor *Czárán Gyula* összes felszereléseivel megjelent két hűséges kísérvél a hegyek között, feltárásai és útépitései alkalmával egész csapat munkással, kiket ő látott el szerszámokkal — a sziklákat robbantó, köveket furó-faragó bojtai bányászokkal. S a munka reggeltől késő estig kitartóan folyt Czárán irányítása és személyes ellenőrzése alatt. A jobb módhoz szokott földesúr éjjelét üregekben, dolinákban, barlangokban, nagy ritkán sátrában töltötte, hol gyér világítás mellett rajzokat, térképeket, jegyzeteket készített... Nappali munkájában figyelme min-

denre kiterjedt, semmisen került el azt. Sohasem vágott előkészületlenül a feltárásokhoz, útépitésekhez. Vezérelve: a pontos terepszemle volt.

Munkája közben a sors összehozta a havasok babonás pásztoraival, kik nem a tudomány, hanem a „Dracu“ küldöttének gondolták a torzonborz szakállu, napbarnított, szigorú arcú, de mosolygós szemű apostolt, amíg meg nem ismerték. Azután rajongásig szerették. *Czárának* az volt a szerencséje, hogy kitűnően beszélt a román nyelvet, ő költötte fcl bennök a természet szépségei iránti tiszteletet és a természeti alkotások védelmét. S akit a pászturnép a maga szabadságszerető lelkébe-szívébe vett, az méltán rászolgált erre a nagy kitüntetésre, mert hasonló szeretettel viszonzotta a ragaszkodást. Közvetlenül beszéltek el a környék regéit, mondáit, amit *Czárán Gyula* pontosan feljegyzett.

Czárán Gyula az alkotások nagymestere is volt — a természet elragadó helyeit, részleteit mindig kihasználó nagy turista. Az utakat, kanyargós ösvényeket úgy készítette, hogy azok olyan irányban haladjanak, minél több és több pontnál nyíljék fenséges kilátás, hol imára kulcsolódik a kéz s önkéntelenül magasba száll a fohász: „Óh Istenem, milyen szépek a Te alkotásaid!...” *Czárán* ilyen dolgainál nem ismert akadályokat. Sziklatömbök, kőalakulatok, rohanó hegyi patakok, vízesések, ormóftlan csúcsok, hasadékok, vízfogók, természetes hidlások az isteni színjáték hatásainál kellő mértékben felhasználhattak.

1890-től 1906-ig végezte pusztán nemes ambicióból turista és tudományos kutatásait, feltárásait, útépitéseit, mindezekbe fektette rendkívüli tehetségét és vagyont áldozott ezekre.

1905 decemberének elején megtörtén, lesujtottan érkezett Moneasára. Leveleket írt rokonainak, jó barátainak. Két nővére; Szidónia és Irma aggódva keresték fel. A karácsonyi ünnepekre meghívta a szegényeket és ajándékokkal lepté meg őket. December 30-iki kelettel levelet írt Merza Gyulának, az E. K. E. egyik vezetőjének, nagy lemondással emlékezve meg arról, hogy részére az újév nem fog sok jót hozni.

Tett-vett, rendezkedett, mintha csak érezte volna a halál közeledtét. Január 5-én már halott volt...

Temetése 1906 január hó 8-án ment végbe. Nemcsak Moneasa, hanem a szomszédos községek lakói is seregestül jelentek meg végtisztességén. A koporsó — mely utolsó kívánsága szerint tölgyfából készült — a sok fenyőgalytól csak úgy roskadozott, kifejezve ezzel is azt a nagy szerénységet, ami *Czárán Gyulát* egész életében jellemezte...

Tolstoj Leó gróf a „Feltámadás“ című regényében egy helyen ezt írja: „Minden emberben két ember él: egy szellemi és egy állati... A szellemi ember a maga számára csak olyan jó után vágyakozik, amely mások javára válhat. Az állati ember a maga javával törődik. Kész ezért feláldozni az egész világ jólétét!“ ...

Czárán Gyulában a szellemi ember élt... Nem önmagáért dolgozott, hanem másokért. Azokért, akik szeretik a természet fenségét, nem sajnálnak ezért fáradoalmakat, nélkülözéseket. Boldogok egy napra, talán néhány órára, ha ott hagyják a fertőzött levegőjű és társadalmú, zajos, robotos életet mutató várost s a természet szabad öln enyhülést találhatnak... *Czárán Gyula* ezekkel a kultur-robotosokkal tette a legnagyobb

jót, amikor feledni és megújhódni a természetbe szólitotta őket... Talán ő is meghasonlott lelkű volt, mert csak ezért ismerhette a természetben való élés gyógyító erejét.

Küzdelmes élete követésre szolgáló példát nyujt. Nem elég a természetet szépségeiért szeretni csupán, hanem azért hasznosan munkálkodni kell, ki-ki a maga tehetsége szerint. Munka nélkül nincs élet. A turistaság nem élethivatás, de életakarás...

Czárán Gyula élete a kiválasztottaké, halála: a természetbe való visszatérése. Teste a földé, de lelke a mi vezércsillagunk, éltefénykévénk, mely irányítani fog mindig. Legyen áldott az ő drága emléke, most és mindörökké!...

Emlékművet Czárán Gyulának!

Irta: *Papp Lajos.*

Ezt a jelszót a „Turista Élet” utolsó számában adtam ki és a turista alakulatok vezetőivel folytatott tárgyalásaim arról győztek meg, hogy nem lesz nehéz ezt a jelszót kézzelfogható valósággá változtatni.

Azt a szomorú tényét, hogy a „Turista Élet” megszűnt — mely pedig a romániai turista kulturának egyik markánsan domináló színe volt — elviselhetővé teszi az az eredmény, hogy egyesülve ezen folyóirat hasábjain, hatalmasat léptünk az egység felé. *Mi nem engedhetjük meg az áldott kéve fényűzését magunknak!* Össze kell fognunk minden erőnket egy nagy egységbe.

Erőink egyesítése által azonban nemcsak hogy megtartani tudjuk magunkat, hanem további alkotó munkára is képesek leszünk. Éppen ezért rendíthetetlenül hiszek benne, hogy most, amikor a fenti jelszót ez a valóban országos turista folyóirat veszi át és teszi magáévá, a biztos eredmény el nem maradhat.

Miről is van szó?

Arról, hogy a f. évben van a nagy turista apostol, *Czárán Gyula* halálának 30 éves fordulója. Harminc éve annak, hogy örökre lehunyta szemét hegyeink költői lelkű imádója és mégis bármerre járunk, különösen Bihar ősrétegeiben, mindenütt az ő nyomdokait, omladozó jelzéseit és útjait követjük. Az ő ihletett fantáziával összeállított „körútjai” nélkül soha sem tudtuk volna tökéletesen megismerni Bihar természeti kincseit. Az ő vagyont, időt, lángészt és mérhetetlen szeretetet áldozó munkája nélkül a transilvaniai turista kultura még nagyon messze volna attól a színvonaltól, ahol most van.

Az emberek — ha nem saját magukról van szó — könnyen felejtenek emlékeket és érdemeiket. Pedig csak önmagunkat becsüljük le, ha elfelejtjük azokat, akik a közért — így értünk is — áldoztak és dolgoztak; saját lelkünket fosztjuk meg értékes kincstől, ha a kegyelet, a tisztelet és az elismerés tisztult érzéseit ismerni nem akarjuk.

Nem, *Czárán Gyula* nevét nekünk soha sem szabad elfelejtenünk; az érte égő tisztelet tűzének soha sem szabad kialudnia. Gondoskodnunk kell róla, hogy megismertetve az Ő érdemeit az új turista nemzedékkel, emléket kultusszá tegyük.

A nagy elődök követésre méltó élete és munkássága nyújt serkentő példát az utódoknak; a turista kultúra jövőjét építjük, ha a múltját ragyogó fényesen tartjuk. *Czárán Gyula* halálának harmincadik évfordulója megérlelte az időt arra, hogy komolyan foglalkozzunk az őt méltán megillető és méltó emlékmű felállításával.

Nem találhatunk helyesebb megoldást, mintha a *Czárán* emlékművét nagy szobrárt kedvenc tartózkodási helyén és főhadiszállásán, Stâna de Valen állítjuk fel, ahol minden évben nagy *Czárán*-ünnepélyt kell rendezni — turista tömegek felvonultatásával — a *Czárán*-kultusz fenn-tartása, a jelen turistabarátság ápolása és a turista-jövő építése érdekében.

A *Czárán*-emlékmű megteremtésének irányítását és az ünnepségek rendezését folyóiratunk szerkesztősége (a csatlakozott egyesületek munkatársainak bevonásával) veszi a kezébe.

A *Czárán*-kultusz emelése és az emlékmű-akció anyagi részének biztosítása érdekében tervbe vettük, hogy *Czáránról* 25 x 35 cm. nagyságú terracotta domborműveket fogunk készíttetni, melynek ott kell lennie minden turista alakulatunk szobája falán, de megszerezhető minden turista és *Czárán*-tisztelő is. Ezen teljesen művészi értékű dombormű, mely dísze lehet nemcsak minden club terméknek, de bármely magánháznak is, egyesületeknek 1000 lei, magánosoknak 500 lei. Ez természetesen a legkisebb megváltási ár és felülfizetéseket azon egyesületektől és magánosoktól, akiknek ez módjukban van, nemcsak kérünk, de el is várunk.

Tekintettel arra, hogy ezen mozgalommal kapcsolatban, minden bani főlősleges pénzkiadást kerülni óhajtunk, ez úton kéri fel folyóiratunk szerkesztősége mindazokat, akiket illet, hogy a dombormű megváltására szánt összeget mielőbb juttassák el folyóiratunk címére (Cluj, Str. Bratianu 24. szám).

A jövő számunktól kezdve állandó rovatot nyitunk ezen mozgalomunk számára és ott közölni fogjuk úgy az adakozók nevét, mint mindazon tevékenységünket, amit az emlékmű érdekében kifejtettünk.

Naponta friss húsneműk és hentesáruk a legjobb minőségben kaphatók olcsó árak mellett

Török Árpád

mészáros és hentes üzletében

Cluj

Calea Regele Ferdinand 104.

— Telefon 546. —

Minden-nemű turista-felszerelési cikket a legolcsóbban és legnagyobb választékban vásárolhat

Havranek.nél
Oradea, Bulv. Reg. Ferd. 12.

A Phaëton=vízesés.

Írta: *Bacsoni Géza.*

Sok Bihort járt turistatársamtól hallottam beszámolójában említeni a Phaëton=vízesést, mint amelyikhez vagy időhiány miatt nem sikerült eljutni, vagy a legtöbb esetben nem sikerült megtalálni.

Igy érthető kíváncsisággal és lázas izgalommal kerekedtem útra négy társammal, hogy a bihori hegyek legnagyobbnak és legszebbnek tartott vízesését felkeressük.

Stâna de Valeról indultunk egy gyönyörű szép, felhőtlen egű juliusi nap reggelén fél 7 órakor. Elég gyors iramban emelkedtünk a Poien alatti lombos erdőben, hol rövid fél óra múlva a Czárán által elnevezett „zenélő fa” előtt álltunk. Ez egy hatalmas terebélyű tölgy, zuzmó-szakállal, melynek lombjai szélfuvás alkalmával — ha úgy vesszük — különös melódiákat sustognak.

A Nagyhavas körút gerincén vagyunk 8 órakor, honnan 10 percre a Poien oldalából csörgedező forrás kínálja jóízű vizét. Érdeemes is itt megállani, hogy egy kicsit széjjel nézzünk a körülöttünk kitáruló széles látóhatáron.

Északkeletre egymásután ágaskodnak a Nagyhavas hegyei: a különös formájú Bohodeu (1656 m), a széles vállú Cornu Muntilor (1654 m.), mely el is takarja keleti irányban a további kilátást. Velünk szemben délre a völgyek sokasága: a Bohodeu völgye, Jozefát, Aleu. Mögöttük a medvét rejtő Boga-völgye, a vadságáról hírhedt Galbina, a rozsdás színű Ruginoasa száraz völgye: a Valea Saca. Mindezekre a hosszú hátú, 1849 m. magas Cucurbeta (Nagybihor) hűz záró falat jellegzetes kettős csúcsával. Nyugatra laposan nyulik el a Crişul Negru völgye s a messzi távolban halványódik az Alföldet elválasztó Codru Moma. Közvetlen alattunk a Kereszthegy—Oszterlamm és Golgota sziklás oldalai, ezek körül kell keresnünk a Phaëton=vízesést.

Letértünk a főútról a jobbra levő úton és ezen a Fericei Magura irányát követve, az első bal ösvényen ereszkedünk alá a Golgotha mezejére. Itt találkozunk a nagy turista apostol keresztgyermekeivel, akik ez esetben különös formájú sziklák, üregek, vízesések képében jelentkeznek. Így mindjárt az „Anyós”, amint kövémeredten is tátogatja krokodil száját. Aztán a „Rakott torony”, melyet emberi kéz sem illeszthetett volna pompásabban össze, mint a természet.

Mind a szikla-gerincen haladunk, többször ráakadva a régi Czárán-idők színjeleire is. Majd nehéz, úttalan út következik, mert az őserdőben, ahol nem emberi kéz, hanem az elemek rombolása dolgozott, hatalmas termetű kidült fenyőtörzsek teszik fáradságossá az amúgy is nehéz, 60 fokos lejtőt. Az eddig jól bevált Czárán=kalauz is zsebbe kerül, mert semmi hasznát sem vehetjük a „10 l. két egymáshoz közel álló fenyő közt el s t. a gerincen és a 40 l. korhadt gyökértuskóhoz ki, stb” valamikor pontos és figyelmes utasításoknak.

Végre, 9 óra 40 perckor leérünk az Aleu-patakhhoz, épp a Dávid nevű sziklával szemben. Természetes, ha van Dávid, kell legyen Góliáth is, aminthogy kb. 150 lépéssel lennebb, a patak baloldalán, ott is hatal-

maskodik, fején kősüvegével. A két kővitéz között, akik ki tudja mióta néznek már farkasszemét, a Filiszter- és Bucsu-vízesések fújják a harsonát a készülendő párviadalhoz.

Dávidtól alig 5 percre a víz mellett felfele találkoznak a Jozefát- és Bodeu-patakok, hogy tovább a „viribus unitis“ jegyében Aleu névvel rohanjanak.

Rövid távolságban még két kedves kis vízesés van: a Vöröskő és Duzzogó, majd egy lépcsőzetes sziklát megmászva, fél 11 órakor előttünk van imponáló nagyságában és szépségében a Phaëton.

A vízesés minteny 70—80 méter magasból zuhog alá, több terraszon megtörve. Két oldalán meredek, fenyőkkel és lombos fákkal benőtt sziklás oldal szorítja össze. Magasan a baloldalon egy hajkolt fenyőn piros háromszög jelzi a legjobb áttekintést nyújtó kilátópontot.

A megelőző hét dús esőzése gazdagon ellátta vízzel a hegyeket, miáltal legteltebb bőségében mutatkozott a rohanó Bohodeu patak ezen elrejtett esése a Phaëton.

A gyönyörű látvány azonban nem mutatja magát egy könnyen. Ezért igazán meg kell... no nem szenvedni, csak fáradni. Hisz a turista számára nincs szenvedés, mert a fáradságért mindég megfelelő kárpót-lással szolgál célunk elérésénél a természet változatos, szívet lelket gyönyörködtető mesterműhelye.

Igy van ez a Phaëtonnál is. A már említett megközelítés is — 600 mtr.-es aláereszkedéssel — erős megpróbáltatást és türelmet kíván, de újra feljutni a gerincélre, már egy kis sziklamászó készséget is követel.

A vízesés első és második terrasza között egy jó 6-8 mtr. szikla oldal van, mely meredek volta mellett a folyton rá-rá fröccsenő víztől még ráadásul csuszós is. Bizony nem a legkellemesebb érzés ha úgy fele útján az ember nem talál biztos alapot valamelyik lábának és ott függ tapogatózva, se előre, se hátra, amíg végre sikerül tovább jutni. Ez pedig ismétlődik 3-4 szer is mikor újra a Bohodeu patak simább, de bozotos partjához kerülünk az u. n. Kiserkélyre. Nem nagy távolság s mégis $\frac{3}{4}$ órát is igénybevevett amíg mind az 5-en együtt voltunk. E pontról különösen az Aleu völgyén végig esik nyílt kilátás amíg a Fericei Magura el nem zárja azt.

Hivatalos delelőben jól esik szerény ebédünk, megpótolva a Hárpia vízesés fajtétköz italával.

A további kapaszkodás a Kereszt hegyen gyakori pihenőkkel 2.50 órát vett igénybe, fenyők, borókák, áfonyabokrok között azonban mikor újra a Poien alatti forrásoknál voltunk, egyöntetűen vallottuk: nehéz volt de megérte!

Turisták! Ha útatok a Phaëton közelébe visz, ne sajnáljátok a fáradságot azt fel is keresni, mert vadregényes elzárkózottságában szépségével bőségesen kárpótól. S ha majd ott álltok tomboló zuhatagánál emlékezzetek a nagy turista apostolra, *seprősi Czárán Gyulára*, kinek a Bihar szépségeinek feltárásával ezt a drága kincset is köszönhetjük. Mondjátok egy csendes imát ott az Isten sziklatemplomában lelkiüdvéért és halhatatlan lelke mellétek szegődik hűséges kísérőnek, hogy biztosan vezessen Titeket szerelmes világában, a csoda szép Biharban, ahol O legjobban érezte magát kutatva, fáradva, önzetlenül dolgozva a turistaság eszméiért.

Mit köszönhetek a természetjárásnak és mit tehetek érte?

Írta: *dr. Tavaszí Sándor.*

I.

A két kérdés belső összefüggésben van egymással. Aki sokat köszönhet a természetjárásnak, az kész sokat is tenni azért. Aki sokat nyert annak révén, abban él a készség arra, hogy a természetjárásból nyert örömét, nyereségét tovább adja, másokkal közölje, hogy ezzel indítást adjon másoknak is, hogy keressék az erdők, mezők és a magaslatok tiszta és napfényes levegőjét.

A természetjárásnak rendkívül sokat köszönhetek. Önéletrajzot kellene írnom, hogy ki tudjam beszélni ezt a rendkívül sokat. Belső életfejlődésemet így irhatom körül: az igazságért való küzdelemben messze eltávoztam önmagamtól; egyenesen kerültem, elutasítottam magamtól minden alanyít, hogy minél tárgyilagosabban elérjem és birtokoljam az igazságot. Így vált reám nézve mind inkább idegenné minden, ami csak emberi, így vált közömbössé maga a puszta humánium, ezzel egyszersmind minden, ami idői és földi. Már most, azt mondhatom, hogy a természetjárásnak köszönhetem az önmagamhoz való visszatérést, egyszersmind a humániumhoz való visszatérést.

Ennek az önmagamhoz való visszatérésnek köszönhetem, hogy kezdtem megérteni és méltányolni azt, ami természetes. Rájöttem arra, hogy különösen a civilizált városi életben csupa szerepet játszunk, megfelelő maszkban; hogy naponként különféle illúziókba, elképzelésekbe öltöztetjük saját dédelgetett Énünket, sohasem éljük a saját Istentől adott egyéni életünket, hanem megmásított, kiforgatott, fonák életet élünk. A termé-

Tavaszi divatkülönlegességek

kabát-kosztüm és ruhaszövetekben új modern szövések és színek raktárra érkeztek.

Heller & Molnár divatáruháza

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 15.

szetjárás ad nekünk alkalmat arra, hogy levetkezzük magunkról a városi élet hazugságai közepette felszedett sok rongyot s az erdők=mezők boldog derűjében, az áldott napfény ragyogásában ismét felszabaduljon bennünk az az isteni gondolat, amely a mi egyéniségünkben megtestesült.

Nemcsak ezt, ennél még többet köszönhetek a természetjárásnak. A tiszta természetes élet felfedezésével kezdtem felfedezni másokban is azt, ami sajátos és eredeti. Kezdtém meglátni, hogy Isten világának a nagy gazdagsága ebben a sokféle egyéniségben, ebben a rendkívüli eredetiben rejlik. Így tudtam behelyezkedni mások egyéniségén át a mások egyéni életsorsába, tanultam meg az embereket úgy szeretni, amint vannak. Ehhez az erőt kétségtelenül nem a természet adta, hanem az Isten, az útját azonban a természet egyengette.

A természetjárás azonban feltételez bizonyos baráti közösséget. Ezt a közösséget sok baráti körben felfaláltam, elsősorban azonban theologus=hallgatóim sorában. Összel, a tanév kezdetén és tavasszal, a tanév utolsó hónapjaiban különösen, de télen is, amikor alkalmat találtunk, együtt jártuk a Bükköt, a Magurát, a Hóját, a Vledeasát és annyi más csodaszép helyét ennek a mi szép szűkebb hazánkknak. Nemcsak együtt jártuk a hegyeket és az erdőket, de együtt is szemléltük azoknak szépségét, együtt örvendeztünk annak, amit láttunk és amit átéltünk. Együtt hevertünk a szép tiszta fűben, együtt sütöttük meg szalonnánkat, együtt ittuk a források üdítő vizét, professzornak és hallgatónak egy volt a sorsa, szüksége és öröme. Így jutottam mind közelebb hallgatóimhoz és így jutottak közelebb ők énhozzám. Kérdéseiket, kételyeiket, gondjaikat és bajaikat a falak között sokszor elmondani nem tudták, nem merték, vagy nem akarták, mert nem volt meg a kellő bizalmuk, a természetben eltűnt minden távolság és önként, őszintén, nyíltan, testvéri szívvvel tárták fel előttem lelküket.

Turista barátok!

Turista, sí, sport, valamint bárminő férfi ruhákat jól és olcsón készít

Petkes szabósága

Cluj, P. Unirii 22. szám.

Eljutottam oda, hogy igazán boldog voltam, amikor velük lehettem, örvendtem és örvendek, ha jön a tanév kezdete és könynyezem, amikor vége a tanévnek és a tanítványok szétszólnak és hónapokon át nem látom fényes, ifjú orcájukat, Ime, egyike ama rendkívül sok áldásnak, amit én a természetjárásnak köszönhetek.

II.

És mit tehetek a természetjárásért? — Mindennekelőtt azt, hogy felébresztem másokban a kedvet, hogy mások is áldásokat vegyenek abból. Igyekszem hallgatóim lelkében felébreszteni a természet iránti szeretetet, hogy ennek a révén is ráneveljem őket is egy egészségesebb, tisztább és nemesebb emberi életre.

Társaságokban a legkedvesebb beszélgetési anyagom az, amit a Retyezáton, vagy az Ineun, vagy a Pietra Marene vagy a Tibleşen láttam. Hány és hány emberben ébresztettem már kedvet, hogy ők is lássák ennek a földnek zord fenéségét, vagy édes szépségét és üde báját.

Ma, amikor naponként látjuk a civilizáció áldásai mellett azt a sok átkot, pusztító bünt, amit a civilizációt kísérő szellem okoz ma egyenesen missziót teljesítünk, ha embereket tudunk kivonni annak hatása alól és embereket tudunk kimenteni a természet tiszta és boldog szívére. A természetjáró nem lehet önző, nem elégedhetik meg azzal, hogy csak magának szerezzen örömet, hanem az igazi természetjáró igyekszik minden örömet másokkal is megosztani, hogy mások is részesei legyenek ugyanazoknak.

URSUS SÖRCSARNOK

A román. kath. püspökség borainak kizárólagos eladója. Kirándulásra borok 11 Leitől feljebb.

Elsőrangú buffet!

CLUJ, PIATA UNIRII 19. - TELEFON 611.

Tulajdonos: Efrlich

Vásároljon **SPORTRUHÁT** és **TAKARÓT** a

GROMEN & HERBERT S. A.

SIBIU és CIŞNĂDIEI posztógyárak **CLUJ**
Ierakatától, Calea Regele Ferdinand 13.

Kirándulás a Caraş-völgyön át a Prolázba.

Irta: *Ottó Tibor.*

Lázás szombat délutáni turistaelőkészületek, holnap „Prolázba” megy az egyesület oravítai osztálya. Korai lefekvés a jelszó, mint jó turistákhoz illik. Még egyszer kitekintünk az ablakon, kémlelve a holnapi időt.

A kakast helyettesítő ébresztőóra megszólal, reggel 4 óra van. Hamar felöltözködünk, reggelizünk s ellenőrizzük utoljára, hogy benne van-e minden a hátizsákokban.

Indulás, reggel $\frac{3}{4}$ 5. A vármegyeház előtt már várakoznak: a pontos vezető és még páran.

Az idő borús.

Lassan-lassan összegyülekezünk, a teherautók is megérkeznek. Indulás! 5 az óra.

Cacován még felvesszünk egy nyaraló családot s most már a „Megtelt” tábláskával tovább robogunk.

Az ég mintha tisztulna.

Útunk Ticovanul-Mare, Jurjova és Goruia falvakon visz át a Caraş itt még lankás völgyében.

Majd $\frac{3}{4}$ 8-kor megérkezünk Craşoviara a „Hotel Löwenfeld”-hez.

Derűs szép vasárnap van. A falu népe a tetszetős „Craşoviai” ünnepi viseletben a templomba özőnlík. Mi is egy páran elmegyünk, reggeli előtt, dicsérni az Urat, megtekintve egyben az 1822-ben épült kedves ki falusi templomot.

Visszatértünk a vendéglőbe.

A fölösleges felszerelést otthagytuk, nekivágunk a gyönyörű Caraş völgyének.

Útunk mindjárt a Caraş mellett vezet, majd árterületen, a folyó több ágra szakadva, pár pallón átmegyünk a vízfolyás ellen a jobb partra. Azonnal szembetűnik a geológiai alakulatoknak hirtelen megváltozása: a kopár, meredek, sziklás hegyoldal a Caraş folyó vadregényes, sziklás völgyével.

Sziklába vájt gyalogúton haladva, elérjük a völgy összeszorult bejáratát s elénk tárul a festőiesen szép Caraş-völgy.

Innen azután útunk állandóan változik. Szebbnél-szebb völgyrészeket, sziklafalakban, erdős, kopár hegyoldalokban gyönyörködhetünk. Fent a magasban, különösen a jobb oldalon, igen sok a barlang. Lent a völgyben zuhan szikláról-sziklára a fürge Caraş, benne a még fürgébb pisztrángokkal.

Majd egy kanyaradóban, a folyó tulsó oldalán, sziklás, meredek hegyoldalban feltűnik egy nagy, szivalakú üreg, a „Denevér”-barlang bejárata, amelyben sok ezer denevér tanyázik.

Jelszó: barlangkutatók, le a cipőkkel! A vizen átgázolva, mintegy 25–30 m.-re felmegyünk s eljutunk a sziklafalhoz. A köteleket előveszszük s felmászunk páran, köztünk négy vállalkozó szellemű hölgy is, a 10–15 m. magasan fekvő bejárhoz.

Miután mindannyian fent voltunk, elővettük lámpáinkat és behatoltunk a barlangba.

A barlang valóban hű a nevéhez, mert a felriasztott denevéreknek ezrei suhannak el víjjogva körülöttünk. Egész guano-hegyeken kellett átmászunk.

A barlang nagyon szép, itt-ott remek cseppkőképződményekkel. Elején 3–4 m. magas nagy terem, míg a vége felé már csak csúszva lehet előre haladni. Mintegy 300 m. hosszú.

Kijutva a barlangból, folytatjuk útunkat, hogy utólrhessük társainkat, akik nem győzve bennünket bevárni, előre siettek a „Proláz” felé!

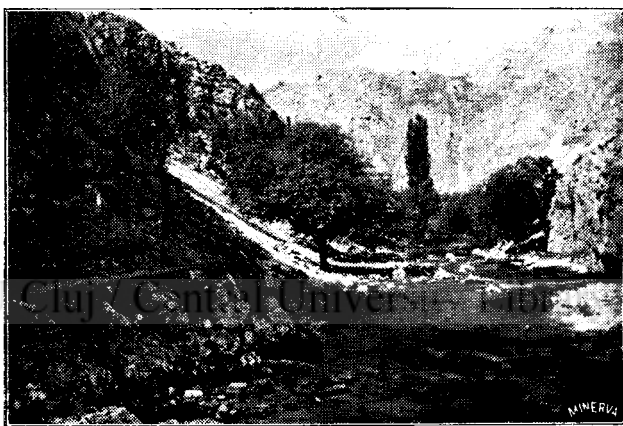
Utunk még mindig szebbnél-szebb tájakon vezet a Caraş mellett, sziklába vájt ösvényen.

Majd egyszerre csak megváltozik a vidék s az eddigi 400–625 m.-es sziklás ormok helyett egy a maga nemében remek lankás-dombos és gyümölcsfáktól gazdag vidék következik.

Egyszerre csak hangok ütik meg fülünket s kijutunk a „Proláz” tisztásra.

Itt már vígan pattog a tűz, amit a korábban érkezők raktak.

Megebédelünk, majd a tisztás végén megfürdünk a Caraş 12–14 fokos vizében, közben napozunk is.

A Caraş völgye.

Négy óra felé felkerekedünk s folytatjuk útunkat a Caraşon ágazolva, hegyi legelőkön és gyümölcsösökön át Cetatea-Craşovia felé, amelynek történetét jól ismerjük 1266 óta egy donációs levélből, amikor is Krassov gróf háborús szolgálataiért kapta ezen várat a kiskorú II. Istvántól ajándékba.

A 418 m. magas fekvő várnak már csak a romjai láthatók. Három oldalról a Caraş felett szédítően meredek hegyoldalak veszik körül, amely oldalakról teljesen megközelíthetetlen.

Miután a várromokat megnéztük, visszasétálunk Craşovára a „Hofelünkbe”, ahol épen „joc” volt és a falu fiatalja-öregje három szál cigány mellett táncolt. Épen a csárdásnál tartottak, tehát a 30 km.-es gyaloglás után mi is táncra perdültünk. Egyikünk el is kérte a legszebb craşoviai leányt, de a féltékeny gavallérijai, hangos tetszésünkre, hamarosa visszahódították.

Vezetőnk indulási jelzésére egy kellemesen eltöltött nap emlékeivel indultunk hazafelé.

A sighet-i kilátótorony.

Dr. Szöllösy Tíbor.

A képen látható kilátótorony a Sighet város közelében levő Szalaván hegy 616 m. magas csúcsára épült. (Sighet magassága a tenger színe felett: 274 m.) Az épület fenyőfából épült, kő alapzaton 17 m. 50 cm. magas. Alul egy 4×4 m. konyha van az ór részére. Köröskörül 2 m. széles tornác lócákkal, majd 1.5×1.5 kamara. Ezek fölött egy 3×4 m. méretű szoba van egy négy méter hosszú és egy méter széles nyitott terasszal a város felőli oldalon, ismét e fölött egy 4×4 m. nyitott veranda, a voltaképeni kilátó, majd e fölött még egy 2×2 m. toronyerkély. Mindezt egy öt méter magas torony fedi, vilámháritóval.

A várostól a kilátóhoz pompás szerpentinút vezet, amely most van kiszélesítő munkálat alatt, hogy ródli- és síturákra is alkalmas legyen. A csúcsig kényelmes, lassú menetben egy óra alatt fel lehet érkezni. Ezt az utat szép tölgyerdőn át kell megtenni. A szerpentinút változatos kilátást nyújt minden égtáj felé.

A kilátótoronyból szabad szemmel élvezhető kilátás nyílik északra az egész városra magára, majd odább Crna Hora, Szvidovecz csúcsaira, amelyek közül a formás, csaknem mindég szűzfehér Hoverlát említsük meg (2057 m.). Nyugat felé fordulva, a bérceken követhetjük nem csak a cseh-román

határ mentét, hanem jó darabon a lengyelt Tisza. Ebben az irányban a végtelenig látjuk az ezüstösen kanyargó Tisza völgyét, alattunk látjuk beömleni az Izát. Az egész Tisza és Iza völgyét tarkító községek szép számmal látszanak.

Nyugat felé fordulva a végtelenhen látszó hegylánccolat (talán egész a Beszkidekig) sok leírni valót adna. A közelben élesen csapott homlokával a 943 méteres Kecskető néz felénk és annak egészen a délnyugati irányáig a Kőhát hatalmas sziklafala huzódik 1232 méterig szökkenő magaslatokkal.

Keleti irányban látható az 1307 méteres Rozsály. Tőle mindjárt nyugatra a Gutin (1398 m.), odább nyugatra a piramis szerű, egyetlen külön álló tömbű Czibles (1842 m.) és azután, mintha egész közel volna, a Pop Ivan (1946 m.).

Mindezek nagy királya az innen délkeletre felhőkoronából kiemelkedő Nagy Pietros 2305 méter magas csúcsával.

A TURISTASÁG ISKOLÁJA

Küzdelem a Föld legmagasabb hegyének meghódításáért.

Írta: *Dr. Tulogy János.*

(Folytatás.)

Az eddigi kísérletek tehát eredménytelenek voltak. A 8000 m.-en felüli magasságban olyan ritka a levegő, hogy csak kivételesen erős szervezetű hegymászók tudnak megbirkózni — a felfelé haladás közben tartott alkalmazkodási pihenők után — a mérhetetlen nehézségekkel, amelyek itt várnak az emberi szervezetre. Sommerwell 8200 m.-en egy lépésre 8—10 be- és kilégzést kellett végezzen, 20—30 lépés után, hosszabb pihenőt kellett tartson. Érverése percnként 180 volt és szabálytalan. Norton és Sommerwell reggel 6-ra 45 perckor indultak el a 8143 m. magasan levő VI. táborból és 2 óra 30 perckor értek 8573 m. magasra. Az emelkedés tehát óránként átlag 53 m. volt. Lefelé 225 m.-t tettek óránként.

Tudni kell még azt, hogy tengerszinten az ember nyugalomban 5—7, és mozgás közben 40—60 liter levegőt fogyaszt percnként. A Mount Everesten 8000 m. körüli magasságban nyugalomban 10—14 l., mozgás közben 80—120 l. levegőre van szüksége a szervezetnek. Az oxigénium be-telekzelés nem segít sokat, mert túlsok széndioxid keletkezik a vérben, amelynek eltávolítása igen nagy munkát ró a tüdőre.

Ezenkívül az egész test felületét az alacsony légnyomású, ritka levegő éri, aminek rossz hatását nehezen lehet kiküszöbölni. Fokozott mértékben lépnek fel a hegyi betegség tünetei: bágyadtság, szédülés, fejfájás, levegőszomj, szívdobogás, esetleg vérzés a nyálkahártyákból.

Hozzájárul még az, hogy május 20—június 15. között igen rövid az idő, ami az utolsó rohamra rendelkezésre áll, mert ha a rettegett monzun szél, irtózatossá hóviharaival beköszönt — akkor minden kísérletnek vége.

Mégis bizunk abban, hogy egy szerencsés napon az ember „a Föld isteni anyja“, a Mount Everest tetején leszúrja a turista lobogót — legyőzi a legyőzhetlent!

*

Melyik a Föld legmagasabb hegyesúcsa?

Erre a kérdésre mindenki gondolkozás nélkül azt feleli, hogy a 8882 méter magas Mount Everest.

A kérdés nem is olyan egyszerű, mert a Föld legmagasabb hegye, helyesebben a Föld középpontjától legtávolabbra eső kiemelkedése a délamerikai Csimborasszo, mely pedig csak 6310 m. magas. Oka ennek az, hogy a Föld alakja nem tökéletes gömb, hanem a forgása következtében lapult forgási ellipszoid, az úgynevezett geoid alak, mely tehát a sarkoknál be van lapulva, az egyenlítőnél pedig ki van domborodva.

Igy nemcsak a Csimborasszo, hanem még több más egyenlítő környéki hegy csúcsa is távolabb esik a Föld középpontjától, mint a Mount Everest teteje.

A „*Bergheil*“ üdvözlés August von Böhm-Böhmersheim geológustól származik, aki az 1870—80-as években a Zsigmondy testvérek turatársa volt.

EGYESÜLETI HIREK

Titkári beszámoló az 1935. évről a közgyűlésen.

Tartotta: *dr. Balogh Ernő*, főtítkár.

(Folytatás.)

A turista szakosztály rendezett 36 gyalogos és 17 autós turát összesen 743 résztvevővel, kik közül 84 vendég volt. Tekintettel a fentebb vázolt nehéz viszonyokra, melyek hónapokon át éreztették bénító hatását, ettől az évtől többet várni nem is lehetett. A távolabbi kirándulások közül nevezetesebbek voltak az aug. 3-án az Istenszékére vezetett tura, melyet tagjaink a fârgumureși és reghini osztályokhoz tartozó turista testvéreink társaságában tettek meg. Szép számmal jelentek meg turistáink a bihori turista klub által rendezett dragánvölgyi turistatalálkozón, továbbá a jún. 16-án az Aurora és a KKASE rechetoi menedékházának az avatásán, ahol egyesületünk nevében dr. Tulogy János mondott üdvözlő beszédet. E kirándulások 19 vezetője közül kiemelendő Kardos Béla a turista szakosztály alelnöke, aki egyezmaga 18 kirándulást vezetett. A turdahasadéki menház szept. 8-iki felavatási ünnepeinek a rendezésében az oroszánrész szintén a turista szakosztálynak jutott. Rendezett továbbá a szakosztály a Bükkben egy kegyeletes összejövetelt abból az alkalomból, hogy akkor volt a már elpusztult bükketői menháznak, az Árpád-csúcson épült kilátótoronynak és a Bilașcu—Majláthkút felavatásának 30 éves fordulója. A téli idény alatt a szakosztály több síturát is rendezett, melyeknek lelkes és tevékeny szervezői Miklós Lajos, Barla Ernő és Baczoni Géza voltak.

A zavarokkal idegesített múlt év különösen a propaganda szakosztály működésére volt hátrányos. Csak egy vidéki osztály szervezéséről tudunk beszámolni, a gheorgheniiről, ahol ez alkalommal fcbr. 1-én a központot Szolnok Gyula és dr. Balogh Ernő képviselték. Az itteni alakulógyűlésen s az ezt követő napon ciuc-i osztályunknál dr. Balogh Ernő turistapropaganda előadást is tartott. Résztvettünk mureși osztályunk február 3-iki közgyűlésén, ahol ez alkalommal egy turistapropaganda előadás keretében dr. Tulogy János beszélt. Rendezett továbbá a prop. szakosztály a helyi Corso-moziban február folyamán főleg az ifjúság számára a sisport népszerűsítése végett két mozgóképes előadást. Úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetében nagyon meghálálta a prop. szakosztály körültekintő és gondos előkészítését s a szakosztály lelkes elnökének, dr. Nagy Ferencnek buzgó fáradozását a február 23-án tartott bál.

Vízmentes, vihar- és szélkabátok valamint minden-
nemű turista- és sportöltönyök legolcsóbb beszerzési forrása, készen és méret után

RUBIN EUGEN
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 29.

Folyóiratunk, a „Transzilvania“ a múlt évben 6 és fél ív terjedelemmel s egy műmelléklettel 6 számban jelent meg a szokott kiállításban. Utolsó, okt.–nov. dec. összevont számát csak az 1936. év elején tudtuk tagtársainkhoz juttatni. A késés okát vázolt körülményeink eléggé megértetik. A folyóirat szerkesztése dr. Ferenczi Sándor kezében volt, ő volt képviselőnk a természetvédelmi bizottságnál is.

Egyesületünk iránti ragaszkodásuknak és bizalmuknak ajándékozásaikkal többen közelebbi jelét is adták. Dr. Görög Ferenc egy aneroidot, 74 térképet, 5 könyvet és egy térképfartót adományozott, a Minerva irodalmi és nyomdai műintézet 20, a Múzeum-Egylet 28, Tréger Lajos 18 könyvet adományozott a turdahasadeki menházunk részére. Orosz Ferenc 10 drb cluji kalauzt, Mogyorós Géza 2 drb könyvet, Gebefügi András 2 könyvet és a turista múzeum részére 1 lámpát adott egyesületünknek. A tisztikar ez évben is lemondott 8000 lejt kitevő tiszteletdíjáról.

Külön kell megemlékeznünk a helyi sajtóról, mely hírdetéseink díjmentes közléseivel nagy segítségünkre volt, ezenkívül más cikkeivel is bizonyosságát adta annak a megértő és barátságos érdeklődésnek, melyet egyesületünk magasabb kulturális hivatásának szolgálatával ki is érdemel. A közgyűlés a „Keleti Újság“-nak, az „Ellenzék“-nek és a „Jóestét“-nek ezért a támogatásért jegyzőkönyvileg is köszönetét fejezte ki.

Vidéki osztályaink velünk közös testet alkotnak, az évi beszámolókor tehát róluk sem feledkezhetünk meg. Közülök első helyen áll a különben is legnépesebb aradi osztály, melynek taglétszáma 264, 197 kirándulást vezetett összesen 1480 résztvevővel, útjelzésekre 8500, a casoiai menházának felszerelésére 120.000 lejt fordított. A 139 tagot számláló „Gutin“ osztály az Izvorán (Rozsály) gyönyörű menházat épített. Felavatása jún. 28-án volt. Ciuci osztályunk sutai menedékházának és sügrő-sáncának további kiegészítésére 20.600 lejt fordított. Târgumuresi osztályunk múlt évi tevékenységéből kiemelendő gondosan megrendezett és nagyszerű országos amatőr fotókiállítás. A pontos és lelkiismeretes carasi osztály barlangkutatójaival, területe új szépségeinek felfedezésével, életrevaló eszmék felvetésével egyike a legmozgékonyabb osztályoknak. A remek fekvésű Ponyászkán ingyen használatra menedékházul szolgáló épületet szerzett, ennek berendezése volt múlt évi tevékenységének súlypontja. Két kisebb létszámú osztályunkról kell végül még megemlékeznünk: az egyik a bocșáni, mely egy kis famenedékházat épített, a másik, a sígheti egy menedékül is szolgáló kilátótornyot. Többi osztályaink egyelőre a szűkebb értelemben vett turista működés keretén belül munkálkodnak.

Egyesületünk múlt évi életének ezek voltak főbb mozzanatai. Feltevhető lehet, hogy a beszámoló ridegen, köszönet nélkül halad el nevek mellett, melyeknek viselői pedig szinte erejüket meghaladó szolgálatokat

Pipere, hártartási és fényképészeti
cikkekben a legdúsabb raktár az

Emke Drogeriában
Cluj, Piața Unirii.

tettek és tesznek ma is az egyesületnek. Nagy erősségünk, hogy tagjaink között a felsoroltakon kívül még sok ilyen, közös munkánkban mindig tettekre kész hívünk van, akik az egyesület hálájára így jogosan számot tarthatnának.

Az összefoglaló beszámolókat arról, hogy mit és hogy tett a most lelépő tisztikar az elmúlt 3 év alatt, mellőzöm. Aki figyelemmel kísérte egyesületünk e három évének eseményeit és életét, mérlegelve a viszonyokat, amelyek adva voltak s aki tárgyilagos összehasonlítást tud tenni, annak ügyis kész véleménye van már. Annak a reményében, hogy ez nem kedvezőtlen a tisztikarra, mely megbízását most visszaadja a mélyen tisztelt közgyűlés kezébe, kérem jelentésem tudomásulvételét.

Dr. Manouschek Langer Ottó

a cluji Dermata-gyár főmérnöke, július 10-én, 52 éves korában hosszú és súlyos szenvedés után elhunyt.

Foto-szakosztályunk elnöke, lelkes turistánk, hegyeink szerelmese volt.

Nyugodjék csendesen. Emlékét kegyelettel őrizzük.

A tél folyamán a Központ előadássorozatot tartott, melyben dr. Tulogy János I. 30., II. 6., II. 13-án *Az Alpok*, dr. Balogh Ernő II. 21-én a *Bihor-hegység*, II. 27-én a *Munții metalici*, III. 5-én *A tavakról*, III. 12-én *Transzilvániai tájképfarmák*, dr. Tulogy János III. 19-én *Cluj környékének kiránduló helyei*, Bacsoni Géza IV. 26-án *Barangolások a Déli Kárpátokban* és V. 2-án *A Retezától az Aldunáig* címen tartottak vetítettképes előadásokat.

Az előadásokat szép közönség látogatta.

A Központ június 17-iki választmányi gyűlésén Bors Mihály elnököt költ. A választmány őszinte örömmel ünnepelte Bors Mihály elnök urat, aki megköszönte egyhangú megválasztásában kinyilatkozott iránta érzett szeretetünket és bizalmunkat.

A Turdai Hasadéknál menedékházunk teljesen berendezve várja a turistákat, az üdülni vágyókat. Olcsó szobák, kitűnő és olcsó koszt, penziórendszerű ellátás a legmegfelelőbb üdülnőhelyé is avatják ezt a világhíres szépségű, kitűnő levegőjű helyet, hol a Hásdat-patakban fürdeni is lehet.

A ciuci osztály hírei.

Vámszer Gézá, osztályunk elnökét, a ciucmegyei és a mercurea-ciuci turista bizottságba és a városi tanácsba is beválasztották tagnak nagyértékű turista-munkája elismeréséül.

Az osztály május végén és június elején turista- és idegenforgalmi ismeretek terjesztésére szépen látogatott előadássorozatot rendezett. A nyolc előadás közül legtöbbet dr. Boga Lajos tartott a természetrajz köréből.

Nyárára tervezik a Hășmașul-hegység két barlangjának kikutatását.

A șutai házat is tovább építették és még tovább fogják fejleszteni.

TÁRSEGYESÜLET HIREI

C. S. Ferar (Vasas). Munkatárs: Crovato Béla.

Az oradeai *Vulturii (Sasok)* turisták által egyesületük öt éves fennállása alkalmából rendezett Valea Iadului—Remeş turán 41-en vettünk részt, ahol szép emléklapot kaptunk.

Julius 19-én Moneasa-ra rendeztünk turát, melynek kapcsán megkoszorúztuk néhai Czárán Gyulának Bihar legnagyobb turistájának sír-emlékét.

T. J.

A MÚZEUM KÖZLEMENYEI

Gyűjtsünk egyesületünk múzeuma számára!

Előző számunkban közölt rövid útmutatásom célja az volt, hogy vázoljam módját annak, hogy kell gyűjteni, igazán értékes gyűjteményt összehozni.

Hiszen még az egyszerű útiemlékeknek is csak akkor van igazán értékük, ha azoknak meg van a „keresztlevelük“, tehát azoknak származására, készítésére, korára és alkalmazására vonatkozó minden adatot feljegyeztünk.

Gyűjtsünk ezek szemelőtt tartásával gyűjteményünk számára!

ADAT A HAZAI TURISTASÁG TÖRTÉNETÉHEZ

Tutajos kirándulás a Crişul repede-n.

A *Vasárnapi Ujság* 1856. évfolyamában a 435, 443 és következő oldalakon *Tájéleirat utazási naplóból* címen *Bonyhay József* Bihari rajzaival díszített cikkben számol be egy Crişul repede-n tett tutajos kirándulásról. Hat tutajon indult el a társaság a Iad völgyéből és egészen az alföld széléig Vad községig élvezték a Crişul repede gyönyörű völgyének szépségeit. Utközben barlangokat néztek meg. Kedves mondatokat közöl, melyek közül különösen a Tündérvárról szóló megkapó.

Leiró szerint akkor gyakran tettek tutajos kirándulásokat itt, sőt a Bihorból itt szállítottak tutajon gerendát az oradeai vásárra. T. J.

FOTÓCIKKEK!

Legnagyobb választékban,

TELEFON: 267.

FOTÓ-LABORATÓRIUM!

KOVÁTS P. FIAI

fényképészeti szaküzletében

CLUJ, PIATA UNIRII No. 8.

A TURISTASÁG HIREI

HAZAI HIREK.

POZSONYI JENŐ

a CTB lelkes, kiválóan képzett turistája meghalt. A bihori hegyekben sokan töltöttünk vele felejthetetlen napokat.

TEUTSCH GYULA

kiváló braşovi régész, a braşovi szász múzeum öre, az almási barlang kutatója, 69 éves korában elhunyt. Nyugodjanak csendesen.

Baia-marei osztályunk izvoarei menedékházának avatásáról a következő számban hozunk részletes beszámolót.

Az idei év több fiatal turista-egyesületünk életében az első öt év határkövének ünnepe.

A braşovi Encián januárban jubilált.

As oradeai „Vulturii” Sasok Turista-Egyesülete június 5-én a Valea Iaduluiiban több testvéregyesület turistái jelenlétében országos turistatalálkozón ünnepelt.

A CTB május 31-én Baia-Episcopian zászlóavatással tette emlékezetessé az évfordulót. Az a lelkesedés, mellyel e fiatal egyesületek eddig végezték komoly turista munkájukat, egy szép, hosszú jövőndő biztos zálogát mutatják.

A Reşişai Turista-Egylet július 19-én ünnepelte fennállásának 25 éves jubileumát.

A Clubul Athletic Oradea turistaosztálya (Str. Cosbuc 1.) augusztus 9-én tartja zászlóavatással egybekötött turistatalálkozóját.

Bihor egyik legkedvesebb helye a *Dregan-völgy* mozgalmas napokat látott július folyamán.

A clují református és katolikus cerkészek a Zerna nyílásánál táboroztak. — Július 5-én a *Méhész-Egylet* rendezett jól sikerült turát e gyönyörű völgybe.

Papp Lajos május 8-án a Tennisz-Club helyiségében tartott *Bihorról* vetített képes előadást Clujon.

Dr. Schnabel Ede orvos a CKASE rendezésében május 27-én nagysikerű előadást tartott: *A turistaság sportorvosi vonatkozásai* címen.

*Bucureşti*ben május 9 és július 9 közt tartott „*Luna Bucureşti*tor” alkalomával nyitották meg a B-től északra levő szép parkká varázsolt tóvidéket. Ugyanakkor *turistakiállítás* is volt, ahol a jugoszláv, csehszlovák kiállítás mellett természetesen legnagyobb és leggazdagabb volt a romániai rész, melyen szép fényképnagyítások mellett feltűnt öt 4×4 m.-es turistastatisztikát feltűntető térkép. Ez avult adatokat is tartalmazott: például a Transzilvániai Kárpát-Egyesület 1100 faggal és csak egy menedékházzal szerepeltette.

Elismerten leg-

szebb munka csak

Balázs Ernő modernül berendezett

fotólaboratóriumában készül Cluj, Str. Memorandului 12.

Dúsan felszerelt raktár az összes fotócikkben. Modern fotóműterem. Dísz tárgyak.

KÜLFÖLDI HIREK.

Dr. Cholnoky Jenőnek a budapesti egyetem földrajz tanárának 30 éves egyetemi tanári működését ünnepelte a Magyar Földrajzi Társaság április 23-án.

Dr. Cholnoky Jenő egyesületünknek az 1916—18-as világháborús nehéz években ügyvezető elnöke volt. Folyóiratunkban több nagyértékű cikke jelent meg.

Jubileuma alkalmával egyesületünk tagjai a világhírű földrajz-tudós előtt büszke örömmel, a legmélyebb tisztelettel és minden jó kívánsággal hajtának fejet.

IRODALOM

Arad várooz és Aradmegye turista kalauzá-t írta meg *Záray Jenő* aradi „Czárán Gyula osztály”-unk elnöke.

A mindenre kiterjedő gondossággal megírott 150 oldalas kítűnő kalauzt, melynek ára fűzve 60, kötve 80 leu ajánljuk turistáink figyelmébe. Ha egy osztály több példányt rendel 10 lejjel olcsóbb. Kár, hogy turista-térképet nem mellékelhetett hozzá. Reméljük, hogy ez később pótlólag meg fog jelenni.

Megrendelhető a szerzőnél Arad, Str. Mărășești 58—60 sz. alatt.

Harta județului Ciuc—Ciucvármegye térképe, megjelent egyesületünk ciuc-i osztálya kiadásában, mint a *Vámszer Géza* által még 1934-ben írott ciuc-megyei turista-kalauz függeléke.

A szép kiállítású, színes, turista utakat feltüntető térképet Balogh Gábor rajzolta. A térkép Ciucmegye községeit üdülőhelyeit, turista szempontból fontosabb helyeit külön is felsorolja, röviden ismerteti.

Ciucmegyét járó turistáknak úgy a 25 lejes kalauz, mint a 30 lejért kapható térkép nélkülözhetetlen.

Az *SKV* 1935-ös évkönyve megjelent.

A *Monitorul Oficial* II. 29-én megjelent 50. számában a turista-törvény közölve van.

A TCR „Frăția Munteană” buletinjeiből a „Patria”-ból vett adatok:

Dr. Traian Haneș: Stâna de Vale (a Papp-Mátyás kalauz román fordítása) megjelent Oradean.

Ion Ionescu Dunăreanu: Bucegi și Piatra Craiului, turista kalauz Bucureștiben megjelent. A 173 oldalas képekkel, vázlatokkal díszített munka ára 70 lej.

Dr. Titus Podea: *Transylvania. București*. Román és angol nyelvű képes kalauz ára 250 lej.

Turisták.

Sizők!

**BAERING sportárú megbízható
és jó!**

Vásárlásoknál keressük ezt a márkát!